אמר גלה סודך לא׳ מני אלף. אם רבים דורשי שלומך
אחד ואמר לו לך גליתי סודי לא לאחר אל יעבור תמתה
שאומר לך כי אני רוצה לגרש אשתי בשביל שיש בה מומי
אשה יפה ביותר אל תמור דלא׳ אמר דל בשרך
תמאסת אן כנגד גאות אל והנה האשה שכל שעה שאני
נכנס מתקשטת לפני ואני נותן בה עיני שישרה בעיני
אל תמור הה׳ אמר העלם עינך מאשת חן פן תלכד
במצודתה אל תמלמד בני בליזה תבואה אמר אם
בשביל בשלים שקנעשה לי אני יודע שלא תעשה לי כשתי׳
מעולם מפני שבעולה הראשון זלדקן ואני עבדקן אל
אמור ואלו אמר קדי לני שהולך אחד עינו ושני בני
זנונים התה ואין אתם בהם כלום אל תמור זין אל
זלדקן ועבדקן אל תהי מוהס כי לא תדע מה נגזר
עליך אל היה רוצה לינול ענקך לפי שאני מחשב
לישא אשה ויש לה ז׳ בנות ולי א׳ ויהיו בביתי ויבלבלו אותי
בכבוד אמר אמור ח״ת אמר חביבין לכל אדם
הזכרים ואוי לאבי הנקבות וחאל שבע בנות יש לה ומוות
ועושות כל מלאכה וכן בביתי כזית רענן וכגנה יפה
והילך אתה אומר לי אוי לאבי הנקיבות ואם אין הנקבו׳
הזכרים מנין הם באים אל בן סירא אני המחותן של
הכל אתה מתנחם שכך אמרו חז״ל אשרי מי שילדיו
זכרים ואוי לאבי הנקבות לכיכך אני אומר לך ועוד
בשעה שהבת יוצאת ממעי אמה לאויר העולם שמים
וארץ וכוכבים ומזלות וכל מה שנברא בעולם מקללי׳
עליה וכשיוצא הבן לאויר העולם כל העולם שמחים
ואם נולדת לאדם ואתה שואל מה ילדה אשה—

פלוני

פלוני והוא משיבך בשפה רפה וכוכב ראש ועיניו כלפי
מטה בת ילדה ואם זכר הוא משיבך בתחלתו בן ילדה
בלשון יפה וכשיוצא הבטן ועיניו כלפי מעלה א״ל אמור
עוד. אמר טמונה שוא היא בת לאביה מפחדה לא יישן
בלילה׳ מפני מה לא יישן א״ל אמור עוד א״ל ירושן ולא יישן
שומר קטנה שמא תתפתה בנערותה ותזנה בגרה לא
תזנה א״ל כל מה שאמרת אמת אמרת שאין אדם מצטער
על הבת אלא כשהיא עומדת בבית אביה א״ל אמור כך
א״ל כשתנשא הבת אזה מצטער עליה ביותר
שמא יהיו לה בנים שמא לא יהיו לה וכשהזקין שמא תעש׳
כשפים א״ל אמור לעוד א״ל לא תישן [illegible] בנערותך
ובזקנותך לא תשא אשה זקנה שאשה זקינה מתשת
כחך אלמוני שאתה בחור ואשה בתולה מוספת לך כח
וגבורה א״ל אמור א״ם אמר מימי אשה בתולה מתקן
ומוסיפין כח ומימי אשה זקינה מרים בלענה ומתישין
כח בחור שהיה בן מים ושלכם הרוח א״ל אמור עוד אמ׳
נער עימך מאשה רעה ושולטת עליך בלשונה כי
אשה רעה בכלבים מכולכלות ועליה דלתים סגורים
והיא רבים חללים הפילה התן בליה במשנה א״ל אמו׳
סמוך אמר ספר מאמר ישא בתולה ואל ישא בעולה
כי מימי בעולה כבר שלכם זר בלעדיך ומימי אשה
בתולה יהיו לך לבדך א״ל אמור עוד אמר עיניך
העלם מאשה אלמנה ואל תחמוד יפיה בלבבך כי
רבים בני זנונים א״ל אמור כ״ה אמר פניך כבוש
מחברים רעים אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מהם

כן הלכך כשעזרתם א"ל תאמר צד"י א"ל צפון בני מעשך
בחייך ושומעהו וא"ל יורשיך אל תתגהו א"ל תאמר קו"ף א"ל
קנה לך ממון ולשה עובה יראת ה' והרבה לך בנים ואפי'
הם מאה א"ל תאמר ריש א"ל רחוק משכן רע ואל תמנה
בחברתם כי רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפוך דם וכתוב
אהוב שכיניך ואפילו הם רעים תן להם מאכלך כי בשעת
שומדך לדין ישירו לך א"ל תאמר שי"ן אמר שמע אדוני
אל אמרי והשמחזנך אל דברי שב לך אדוני מעשות מריב
עם שכינך ואם ראית בחביריך דבר רע אל תוציא דבה
על לשונך א"ל תאמר תי"ו אל תקנה לך זהובים וכל ממון
ואל תגר להשפך אנה הוא ממון ואפילו היא עובה א"ל תאמ' ט'מון
עליך נשתנו סדרי בראשית אל אין כל חדש תחת השמש ט'מון
שהרי ירמיהו כך היה שאמר מברוך בן נריה ולא נשתנו
סדרי בראשית שא"ל תאמר אל"ף והוא אמר איכה ישבה
בדד העיר וא"ל תאמר בי"ת והוא אמר בכה תבכה וכן
כולה אלא כיון שיש במגלת איכה ואמרו עליו על בן
סירא שאמר ספר ניקרא בשם א' א"ל המלמד עליך נשתנו
סדרי בראשית א"ל בן סירא אין כל חדש תחת השמש
שהרי ירמיהו למדו ועוד כתיב בניהו בן יהוידע בן
איש חי חי כתיב וקרינן חי"ל וכי כל העם מתים והוא
חי אלא שהיה חי בקורה שאמר ספר תורת כהנים
ביום א' ואמרו עליו על בן סירא שלותה שנה למד
תורה כולה לשנה שניה למד מקרא ומשנה ותלמוד
והלכות ואגדות לשנה ג' למד דקדוקי תורה ודקדוקי

סופרים

ספרים לשנה ד' למד קלות וחמורות התקופות ומעשריו'
לשנה ה' למד שיחת דקלים שיחת מלאכי השרת ושיח'
שדים ומשלות שועלים · לשנה ששית למד ספרא
וספרי והגדה דבי אליהו לשנה ז' לא הניח לא דבר גדול
ולא דבר קטן שלא למד הכל · בזה וכזה כמה היתה חכמתו
של בן סירא שהיו מגביהין לו פלה של חטין והיה אומר
להם חשבונו המנין של פלה זו והתנצחו בו כך וכך
גרגרים בחשבון עד שיצא שמו בכל העולם · עד ששמע
נבוכדנצר מלך בבל חכמתו ומעשי שמעו מחכמתו
וכששמעו חכמיו חכמתו של בן סירא אמרו אוי לנו
כשישמע המלך יכבדנו אלא נשיאהו למלך וישלח
אחריו וישאלהו דבר קשה מדעתנו שלא מדעתו ואם לא
ישיבנו תשובה נהרגהו וכן עשה הגידו למלך ושלח
אחריו אמר להם מה אתם רוצים לשאלו א"ל מאו אוי ונהי
אם ידע טוב ואם לאו נהרגהו הלכו אחריו אלף רוכבי
סוסים ומקוטעי אצבע ועוקרי אילנות אמרו כולם
כה א' למלך אדונינו אם תרצה לשגרינו בכל העולם
נלך ואל תשלחנו לא מחכמי ישראל שלא יעשה לנו כמו
שעשה אלישע לגדודי ארם כתב להם את חית השדה
נתתי לו לעובדו לכו אמרו לו סימן זה שהביאוני
אלקו ויבוא עמכם וכתב להם באגרת א"ל בן סירא
לא שיגר בשבילי אלא בשביל ארנבת א' שיש לי מיד
נטל ארנבת וכתב על ראשה הריזן מתיך השדה ויעבו
לך אמר נבוכדנצר כמה השיער בקלף אין זה ·
בברזל אני רואה בשרו בתוכו וקלף לא יתכן שיהיה

בשרו

בשרו בתוכו ולא היה יודע איך הוא עושה מיד שגר אחריו
גדול אחד ושלח לו בכתב אם לא תרצה לבוא בכבודי בוא
לכבוד הרבנות שלך מיד נתרצה בדבר והלך אצלו וכשבא
אליו היה בן ז' שנים מיד נקבצו כל חכמיו של נבוכדנצר
אליו והתחילו שואלין אותו מהו אוי ונהי א"ל כשמעתם
אלו הרי אוי ועתה אם יהרוג אתכם הרי לכם נהי א"ל פרש
לנו בטוב מהו נהי ומהו אוי שני ווין א"ל כשילך אדם ויגע
ויתק באזנו ווי לו בוראי ועד שלא יכל מנחש אם יבוא
עליו אריה אז הרי אוי ונהי כשמעתם פחדו והעבירו הרבי
ואמרו אין אנו יודעים מה יאמר הראנו אוי ונהי בעינינו
מיד הלך ונטל קרסטל שהיה לו שתי פליות והלך והפך
ב' נחשים וב' עקרבים שם העקרבים בפי התחתון והנחשים
בפי העליון וסתם הקרסטל ובא לפני המלך ואמרו לו
חכמיו מה יש בקרסטל זה א"ל ראו מיד שם א' מהם
ידו בקרסטל בפי הא' ונשכו הנחשים אמר ווי מהו זה
שם ידו בפי התחתון והכהו עקרב אמר ווי ונהי א"ל
בן סירא הרי ידעתם וונהי וראיתם אותה בראותם בן
מיד תמהו ופחדו ורעדו וזעו ונפלו על פניהם א"ל
המלך התמהתם עמי שאם לא ידע ווי ונהי תהרגוהו
הרי ידע ווי ונהי המשפט אשר שפטתם עליו שיהרג
אתם חייבים הריגה א"ל המלך יעשה לעבדיו מה
שירצה מיד מסרם לבן סירא א"ל ואלה אמרתי לא
הבאתם אותי אלא בשביל ווי ונהי מיד נעלם ונרק
בגוב אריות ומתו אז נטל המלך לבן סירא והושיבו

תהב

בכסא זהב מקובע וכתר בראשו א"ל המלך אני
אמליכך במקומי שאתה ראוי למלכות א"ל אדוני איני
ראוי שאני קטן ולא ראוי לי שאמלוך על ישראל שאיני
מזרע דוד א"ל ויאשיהו בן שמנה שנים מלך א"ל הוא היה
מזרע המלך א"ל הואיל ואינך רוצה שבעתי במלכותי
שאני רוצה לשאול כל דבר שיש בלבי שאני רואה
בעולם ואיני יודע א"ל אדוני כל מה שאתה רוצה שאל ואני
אפרש לך כל מה שתרצה אז שאלו כ"ב שאלות והחזיר
לו שאלותיו ואלו הן בתחלה אמר בעד הארנבת א"ל בסם
בסיד א"ל מה טיבו א"ל תגלחת מגלחת השער א"ל מה שמו
א"ל תגלחת לקח סיד והושיב בזרניך וזה הדבר בימי
אמך בדא אותו שלמה מלבו בחכמתו כשבאה אמך
מלכת שבא אל שלמה והביאה לו דורון לראות חכמתו
ויישרה בעיניו ובקש לשכב עמה ומצאה כולה שיער והביא
סיד וזרניך ושחק הזרניך וערבם במים ועשה בסיד
תגלחת ומשחה ורחצה ונשר שערה ובא אליה באותה
שעה אמר לו לא האמנתי לדברים עד שראיתיך בעיני
א"ל מאין תדע א"ל נביא אני והקב"ה מגלה לי כל סתום
א"ל הב' אמת מה שאמרת לי ספר לי כמה אילנות
בגני א"ל שלשים מיני אילנות יש בגנך עשרים מהם
נאכלים בכל שהן ואלו הן התפוחים האגס שקמים
הקרונים האפרסקים הנקים בוטמים בלוטין ולימונים
הנא לבנון ישמשמלים שעושין מיני מלוחים ועשרה
נאכלים מה שבפנים ומה שבחוץ נזרקים ואלו הן
רמונים אגוזים שקדים פסתקים ותבורים מורלין

קנדולין

4

כי רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפוך דם וכמו כן אם שכיניך
ואפילו הם רעים תגלהם תאהבלך כי בשעת עומדך לדין יעידו לך
א"ל אמור ש"ך א"ל שמע אדוני אל אמרי והט אזנך אל דברי
שב לך אדוני מעשות מריבה עם שכיניך ואם ראית בחבירך
דבר רע אל תוציא דבתם על לשונך א"ל אמור מ"ו א"ל
[illegible]ך לך זהובים וכל ממון ואל תגד לאשתך אנה הוא ממון
[illegible] אילו היא טובה א"ל תאמר עליך נשתנו סדרי בראשי'
[illegible] השמש שהרי ירמיהו כך אמר לברו'
[illegible] דרי בראשית שא"ל אמור אל"ף והוא
[illegible] העיר וא"ל אמור בי"ת והוא אומ'
[illegible] אלפא ביתא שיש בה מגלת איכה
[illegible] סירא שאמר ספר ויקרא ביום אחד
[illegible]ות המאמר על[illegible] נשתנו סדרי בראשית א"ל בן סירא
אין כל חדש תחת השמש שהרי ירמיהו אמרו ועוד כתי'
בניהו בן יהוידע בן איש חי חי כתיב וקרינן חיל וכי כל העם
מתים והוא חי אלא שהיה חי בתורה שאמר ספר תורת כהני'
ביום א' ואמרו עליו על בן סירא שאותה שנה למד
תורה כולה לשנה שניה למד מקרא ומשנה ותלמוד והלכו'
ואגדות לשנה ג' למד דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים
לשנה ד' למד קלות וחמורות תקופות וגמטריאות
לשנה ה' למד שיחת דקלים [illegible]ת מלאכי השרת [illegible]אל
שדים ומשלות שועלים לשנ[illegible] [illegible]די למרכבה א"ל
ותנא דבי אליהו לשנה [illegible] שמלך על ישראל

שאיו

ולא דבר קטן שלמד הכל : בוא וראה כמה היתה חכמתו
של בן סירא שהיו מגביהין לוסחה של מעין והיה אומר להם
חשבו מעין של סחה זו ותתגבהום בו כך וכך גרגרים בחשבון עד
שיצא שמו בכל העולם · עד ששמע נבוכדנצר מלך בבל
חכמתו ותמה שמע מחכמתו · וכששמעו חכמיו חכמתו
של בן סירא אמרו אוי לנו ווי לנו שעכשיו יאבדנו את כלנו
אלא נלשינהו למלך וישלח אחריו ונשאלהו דבחנות ונחקור
שלא מדעתו ואם לא ישיב לנו תשובה דף הארנבת אל פסם
הגידו למלך ושלח אחריו אמר להם את השער אל מה שמו
אל מהו אוי והי אם ידע טוב ואמלך נאה הדבר שתי
אלף רוכבי סוסים מקומעי אצבע ומגתו במשלה ממלך
כולם מה א' למלך אדוננו אם תרצה לשרן לראות חכמתו
נלך ואל תשלחנו לאחר מחכמי ישראל [illegible]ן ויעשה לנו כמו
שעשה אלישע לגדודי ארם כתב להם את מית השדה נתת'
לו לעובדו כאשר אומר לבם לכו אמרו לו סימן זה
שהכעיתני אלקיו ויבוא עמכם וכתב להם באגרת אל
בן סירא לא שיגר בשבילי אלא בשביל ארנבת א' שיש לי
מיד נטל ארנבת וכתב על ראשה הרי זו מחיר השדה
ושגור לך אמר נבוכדנצר כיצד השיער כקלף אין
[illegible] כברזל אני רואה בשרי מתוכו וקלף לא יתכן שיהיה
מת[illegible]בתוכו ולא היה [illegible] איך הוא עשוי מיד שיגר
הנה לנון [illegible]ים שעכבה אם לא תרצה לבוא
נאכלים מה עכבתם ומה[illegible]שלך מיד כתרצה כדבר
רמונים מגוזים שקדים [illegible]

והלך

והלך אצלו וכשבא אליו היה בן שבע שנים מיד נקבצו
כל חכמיו של נבוכדנצר אליו והתחילו שואלין אותו מהו
אוי ונהי. א"ל כששמעתם עלי הרי אוי ועתה אם יהרגו אתכם
הרי לכם נהי. א"ל פרש לנו כמו מהו נהי ומהו אוי שני ווין
א"ל כשילך אדם ויגע בכלב ויחזק באזנו ווי לו בודאי
ועד שלא יכול ממנו אם יבוא עליו אהה אז הרי אוי ונהי
כששמעו לחדו והעבירו הלבהם ואמרו אין אנו יודעים
מה מאמר הראם ווי ונהי. כששמעו מיד הלך ונטל קרפל
שהיה לו שני ליות והלך והלם שלשה נחשים וג' עקרבים
ושם עקרבים בלי התחתון והנחשים בלי העליון ופקם
הקרפסל ובא לפני המלך ואמרו לו חכמיו מה יש בקרפסל
זה. א"ל ראו מיד שם א' מהם ידו בקרפסל בלי האחד
ומששו הנחשים אמר ווי מהו זה. שם ידו בלי התחתון
הכהו עקרב אמר ווי ונהי. א"ל בן סירא הרי ידעתם ווי
ונהי וראיתם אותם בראותם כן מיד תמהו ופחדו ורעדו
וזעו ונפלו על פניהם. א"ל המלך התינוק עמי שאם לא
ידע ווי ונהי תהרגוהו הרי ידע ווי ונהי המשפט אשר
שפטתם עליו שיהרג עתה חייבים אתם ההנה. א"ל ועשה
המלך לעבדיו מה שירצה מיד תפסו לבן סירא. א"ל
והלא לא אמרתי לכם לא הבאתם אותי אלא בשביל ווי
ונהי מיד נעלם וזקף בגוב אריות ותמהו אז נטל המלך
לבן סירא והושיבו בכסא זהב מקומבע ונכבד בראשו א"ל
המלך אני אמליכך במקומי שאתה ראוי למלכות א"ל
אדוני אני שאני קטן ולא ראוי לי שאמלוך על ישראל

שאינ

אמרו מזרע דוד א״ל יואש בן שבע שנים מלך א״ל הוא
היה מזרע המלך א״ל הואיל ואינך רוצה שב עמי במלכותי
אני רוצה לשאלך כל דבר שיש בלבי שאני רואה בעולם ואיני
יודע א״ל אמור כל מה שאתה רוצה שאל ואני אפרש לך כל מה
שתאמר אז שאלו כ״ב שאלות והחזיר לו שאלתו ואלו הן בראש'
א״ל בער הארנבת א״ל כסס בסיד א״ל ומה עיבו א״ל המלחת
מלאכת השיער א״ל ומה שמו א״ל המלחת נקב סיד והוא סיד
בזרניך וזה הדבר בימי אמך ברא אותו שלמה המלך כשב
שבאה אצל מלכת שבא א״ל שלמה והביאה לו דורון לראו'
חכמתו ישה בשערו ובקש לשכב עמה ומצאה כולה שיער
והביאו סיד וזרניך ונתק הזרניך ועשה כמו ונעשה
כמו המלחת ומשחה ורחצה ונשר שערה ובא אליה כתורה
שנה א״ל לא האמנתי לדבריכם עד שראיתיך בעיני א״ל ומאין
תדע א״ל נביא אני והקב״ה מגלה לי כל רזים א״ל חז״ב אמור
מה שאתה לי ספר לי אילנות שבגן א״ל עשרים ומניינו
יש בגנך שעשה מהם נאכלים בכל שנה ואלו הן תלוחי
האינם שקדים אתרוגים ענבים ספרגלים תאנים בוטנ'
בלבלין ולימונים הוא לבן ושמשמל אגוזים תמרים תפוחי
ועשה נאכלים מה שבפנים ומה שבחוץ כאלבים ואלו הן
הרמונים אגוזים שקדים פסתקים זנבורין מורלין קולבילין
גוגזים קהומים ושמן כלשון ערבי גוז לוז פסתק בנק
שה בלוט דומן צנובר בלוט. ועשה מה נאכלים מה
שבחוץ ואלו הן התמרים זתים חרובין אפרסקים עוזרדין
שזופין אחונין מגדגרעוך חורזקים עגוסים. א״ל ומי
נטעם א״ל אדם הראשון לקחם מגן עדן ולא יצא עד—
שלקחם

שלקחם משם כשעות הקב"ה גם לקח שעהם כל מיני בשמי'
ומיני רפואות אחרים שלשים מינים אלו ראית אותם בגני אלו
הוגד לך א"ל סתום עיני את הדגה וגדל עם חיילותיך ועשה לך
גדודים ואגיד לך באיזה גדוד אתה ועשה כן סתום עיניו ושם
איש נאמן עמו עבר גדוד בשפע ובקולות עד שהייתה
הארץ מרעשת א"ל אותו נאמן שעמו המלך בזה הגדוד הוא
א"ל לאו עבר גדוד אחר ברוב קולות ובו פעמים רבים מכל
עדדין אמר האיש הנאמן המלך בזה הגדוד א"ל לאו עבר
גדוד ג' בהלולים ובכל מיני זמר א"ל יש כאן א"ל לאו א"ל עבר
גדוד ד' בשתיקה ואפילו קול רגלי סוסים לא נשמעו אלא
דממה דקה א"ל יש כאן א"ל הין א"ל המלך הודיעני מאין
תדע זה הסוד הגדול א"ל אתה נתגאית במלכותך ואיך נתתן
להקב"ה שנא' והנה ה' עובר בקול דממה שם נראה מלך
מלכי המלכים יושב על כסאו ונשא א"ל השווני לאלהיך א"ל
איכך שוה לו אבל תנחותך והב זדונך תניח למלכות הקב"ה
ולכך יש לך [illegible]חרונו א"ל אם חרונו עלי ואיך נשאני וגדלני
ומע בעולם ומוסר הכל תחת ידי א"ל אם רוצה הקב"ה להשפיל
קום קוים ישלהו ואחך ישפילהו שנ' אם תגביה כנשר ' ומיד
א"ל אם תהיה לי חתן ותקח את בתי לאשה אמליכך במקומי
א"ל אני בן אדם ואיני יכול לישא בהמה שנ' ארור כסר
אמוהם בשלם כששמע המלך שהיה מקלל ומצחק ומגנה
לאומות העולם אמר לו עמוד אחר לחכמיו הגדולי' דבר
שנאמרו להו בספר ומגור א"ל אין אנו יודעין מיד הרגן ואמר
לבן סירא אשאלך דבר הודיעני ואתן משקל ראש כסף וזהב
לאין חקר יש לי אהוב ואני שונאו והוא אוהבני וארצה להמיתו

בדבר

..ר שלא [redacted] יודע בו מתאכל ונאכילהו ויצעק מיד
..ן בן סירא שהוא רוצה להורגו א"ל אמשול לך משל היה
סוס נאה לנמרוד עד לאין קץ א"ל הפוקים תן לבו ראשך
... ונתן לך בית מלא שעורים ולא הספקו מה הדבר
שהם מבקשים לשמוע שהוא היה לקח א"ל שועים אס־
..רשי לבם לאותבה מני יאכל התבן והשעורים כך
..ש להורגני ואם תהרגני מי ישול משקל ראש בקח
וזהב ומי יאכלם א"ל חי כמוש לא אהרגך א"ל אני מספר
לך אם יתן לו מעשה יתנים אלמוני כבים כלא מלא ויאכל
וימות אמר המלך בלבו שקר הדבר הביא אלם והאכילהו
ומת א"ל המלך אכול לפני כך ואניחך א"ל כל מה שתעשה
בידך איני אוכל אעשה אעשה ואוכל מה עשה שם מלח
בסתר והיה אוכל אלם יתנים א"ל למה שקרתני א"ל עשיתי
בהן קלשיאות שאקתי ושמתי בהם מיד הלך ועשה לו וחלה
א"ל רפאני כתב קמיע ונתרפא א"ל למה בקשת להומני א"ל
כך אמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע אקהם וקטול
למאן דבעי לאקטלך מיד חלה בנו הקטן א"ל המלך רפא
לבני ואם לאו אהרוג אותך מיד ישב וכתב לו קמיע בשם
בטהרה וכתב שם המלאכים הממונים לרפואה בשמות
ובתוכם ובתבניתם ובכנפיהם ובידיהם וברגליהם וכשראה
נבוכדנצר בקמיע א"ל מה אלו א"ל מלאכים הממונים
על רפואה סנוי וסנסנוי וסמנגלף וכשברא הקב"ה
אדם הראשון יחיד היה אמר לא טוב היות האדם לבדו
ברא לו אשה מן האדמה כמותו וקראה לילית מיד התחילו

מתגרין

שאלני מה זאת עמני א״ל אדם הביאני אתיו לעשות
מריבה כשראה הכלב מיד ברח לביתו של שת וישב עמו
והיה הכלב מבקש לעשות שלום עם החתול ולא רצה
החתול ובעלותו העת ועד היום הזה הם במריבה וכמעש׳
אבות יעשו הבנים וכמשלים רחילא בתר רחילא אזלא
א״ל מפני הכלב מכיר את קונו והחתול אינו מכירה
א״ל כל מי שיאכל ממה שאכל העכבר שוכח תלמודו
חתול שאוכל עכבר עצמו על אחת כמה וכמה שאינו
מכיר. א״ל שאלני מה יש תפירה בפי העכבר א״ל בימי
המבול נכנסו בתיבה שקצים ורמשים פעם א׳ ישב עכב׳
עם נקיבתו אצלה אמר חתול קובר אני שאני אוכל אותו
ואת זרעו מיד הלך לו אצלו ברח העכבר והיה מבקש
נקב להחבא ולא מצא מיד נעשה לו נס ומצא נקב
ונכנס שם בא חתול אל הנקב ורצה ליכנס אחריו ולא היה
יכול לפי שהנקב קטן הכניס ידו להוציאו פתח פיו העכב׳
ונשך לחיו בצפרניו ונקרע מפיו למטה כמו זרת כשהל׳
החתול יצא עכבר מהנקב והלך לנח וא״ל איש צדיק עשה
עמי צדקה ותפור לחיי שקרע לי חתול אויבי וא״ל לך
והבא לי שיער מזנב החזיר והלך לנח והביאו ועד
עתה נראית התפירה א״ל שאלני מה העורב הולך
בקידה א״ל פעם א׳ ראה יונה הולך בתוך העיבה
יפה יותר מכל העופות ויישר בעיניו הליכת יונה
א״ל בלבו אלך גם אני כמותו והיה משבר עצמו

ברלבה

בהליכה והיו העופות משחקים בו נתבייש העורב
ואמר אחזור להליכתי ראשונה והיה כמרקד ולא
עלתה בידו לא הליכה ראשונה ולא אחרונה ועליו נמשל
המשל המבקש ביותר נמצא בידו מעט כך הוא לא
נשאר בידו כי אם מעט. א"ל ומפני העורב מזריע בפיו
א"ל נחלקו בו חכמי ישראל יש אומרים ששמש בתיבה
ונעשה משונה וכן הכלב נזהר שיהיה נקשר בשמושו
ויש מי שאומר מפני שהוא רשע וגנב לפיכך שקנה
בשמושו מכל הבריות בא חכם א' ואמר לחכמים
שנחלקו מה אקיים לדבריכם אמר בתיבה כשרצה
נח לשלחו לראות הקלו מים הבריח עצמו מלפני נח
ונכנס תחת כנפי נשר שלא ישלחנו נח בקשו אחריו
ומצאוהו תחת כנף הנשר א"ל נח רשע מן התיבה צא
וראה אם נתמעטו המים מעל הארץ א"ל מכל העופות
לא מצאת אלא אותי א"ל אין לי רשות לשלוח אלא ב'
שתחלת שמותיהם ע"י עורב יונה א"ל ולמה עורב
ויונה א"ל מפני שיש עיר א' ושמה עי ושעירין יושביה
להכי אמר שחסר עורב והתיר יונה אמר עורב לנח
בעזות פנים לא תשלחני אלא להורגני ולבוא על אשתי
ובעבור זה כל מה שהכנסת שנים שנים מכל ואני
זוג מיד קללו נח וא"ל על שאתה מנאץ שם והקלה
רעה עלי לעולם לא תבוא על אשתך אלא בפיך
וענו כל חיות ועופות שבתיבה ואמרו אמן א"ל
עורב למה קללתני דין יש לי עליך א"ל מפני שאתה
זונה ושונאה ונושד בבשרים א"ל רשע עם אשתי שהיא

בבחו

בדמותי בצלמי ומוהרת עלי לא אזקק לה ואיך אזקק
לנקבה שאינה בדמותי שמוהר אפורה עלי א״ל ולמה
אמרת לי זונה אתה א״ל זונה אתה בורחי ולא הולכתי עם
כמו עליך ומאותו השע׳ הערב שמש בליו לפי שקללו נח:
א״ל מפני מה כל דמות שבעולם בים חוץ מדמות שוע׳
שאינו בים א״ל מפני שהוא פקח וכשברא הקב״ה מלאך
המות וראה הבריות א״ל רבש״ע תן לי רשות להרגם א״ל יש
לך רשות על כל על זרעם חוץ מדורו של מלחם העוף
שלא יטעמו טעם מיתה א״ל רבש״ע הפרידם מלפני שהן
צדיקים שלא ילמדו ממעשי הבריות ויחטאו לפניך ולא
יטעמו טעם מיתה מי׳ נתן לו רשות ובנה להם עיר גדול׳
והכניסם בתוכה וחתם בדלתיה של אותה העיר ואמר
גזירה היא שלא ימשול בה חרבי ולא חרב אחר ולא
יטעמו מות עד סוף כל הדורות אח״כ חזר לפני
הקב״ה וא״ל השלך בים מכל הבריות זוג זוג והנשאר
תמשול בהם מיד עשה כן והיה משליך בים מכל מין
ומין זוג והשקיע בים כשראה כן השועל מה עשה
מיד עמד והיה בוכה א״ל מ״ה למה תבכה א״ל על
חבירי שהשלכת בים א״ל היכן חבירך מיד עמד שוע׳
על שפת הים ראה מ״ה כלו של שועל בים וחשב שהשל׳
מה חוץ ממנו וא״ל לך מכאן מיד ברח השועל
ונמלט פגע בו החולדה וספר לו מה שהיה ומה שעש׳
הלך החולדה ועשה כן ונמלט. לאחר שנה קבץ
לויתן כל בריות שבים ונחסרו החולדה והשועל
שלא נכנסו בים שלא בעדם וספרו לו מה שעשה

שועל

וחולדה בחכמתם ובגדלתו וא"ל שהוא חכם ביותר
וכששמע לויתן שהוא דעתן קונה בשכלו ושלח אחריו
דגים גדולים וצוום לגנוב דעתו ולהביאו אליו ומצאוהו
מטייל לשפת הים תמה ונכנס ביניהם כשראוהו שאלוהו
מי אתה א"ל אני שועל א"ל והלא לא ידעת שכבוד גדול בא
לך ובעדך באנו א"ל ומי הוא א"ל לויתן הוא חולה ונטה
למות וצוה שלא ימלוך במקומו אלא שועל לפי ששמע'
שאתה חכם ומבין מכל הבריות ובזה שמענו שאנו שלוחי'
ובאנו לכבודך א"ל ואיך אוכל להכנס בים ולא אמות א"ל
תרכב על אחת ממנו ויוליך לך למעלה מהים ולא יגע
בך הים אפילו כקצה רגליך אפילו טפה עד שתגיע
למלכות ונורידך ולא תבין ותמלוך בכל ותהיה מלך
ותשמח כל ימיך ולא תצטרך עוד לבקש מאכל ויפגעו
בך חיות רעות גדולים ואכלוך כששמע דבריהם —
האמין להם ורכב עליהם והוליכו אותו בים כיון שבאו עליו
גלים שבים התחיל להצטער הלך דעתו ממנו ואמר אוי
לי מה עשיתי שחקו עלי הדגים כנגד השחוק ששחקתי
אני על הבריות ועתה נפלתי בידם ואיך אנצל מידם
א"ל מעתה באתי עמכם וברשותכם אני א"ל אמרו לי
אמת מה אתם רוצים אמרו נאמר לך האמת לויתן
שמע שמועתך שאתה חכם ביותר ואקרע בטנו ואוכל
לבו ואתחכם ואמר להם למה לא אמרתם האמת והייתי
והייתי מביא את לבי עמי והייתי נותנו למלך
והיה מכבדני ועתה ברעתכם הולכים א"ל לבך
אינו עמך אמר להם לאו כך מנהגינו שמניח לבינו
במקומינו ואנו נלך מכאן ומכאן ואם נצטרך

לו נקחנו ואם לאו יהיה במקומנו א"ל ומעתה מה נעשה
א"ל מקומני ומושבי על שפת הים אם תרצו תחזירוני למקום
שלקחתוני ואקח את לבי ואבוא עמכם ואתן אותו ללויתן
ויכבדני אותי ואתכם יכבד ואם לאו אם תוליכוני בלא לב
יכעוס עליכם ויאכל אתכם ואני לא אפחד כי אומר לו אדוני
לא ספרו לי מקודם וכשספרו לי אמרתי להם חזרו עמי ואקח
את לבי ולא רצו מיד אמרו הדגים בטוב הוא אומר אז
חזרו עד המקום שלקחוהו משם לשפת הים וירד מעל
הדג והיה מרקד ומשליך עצמו בחול א"ל אמהר קח את לבך
ונלך א"ל שוטים אם לא יהיה לבי עמי לא נכנסתי לים וכי
יש בריה שמהלך ולבו אין עמו א"ל שחקת בנו א"ל אי שוטים
אני למלאך המות שחקתי כ"ש עליכם מיד חזרו בבושה וספרו
אמור הכתוב
לו א"ל באמת הוא ערום ואתם פתאים ועליכם כי משובת
פתאים תהרגם ואכלם ומאותו העת כל הבריות אכלו מאדם
ואשתו בים חוץ מאולדה ושועל שאינם בים. א"ל מפני מה
מלאך המות מושל בכל הבריות חוץ מן מלחם העוף ולא
מלחם העוף בלבד אינו שולט אלא גם על דורן של מלחם
יונדב אינו שולט ויש אומרים אנשים מבני אדם נכנסו
בג"ע א"ל מי הם א"ל חנוך ושרח בת אשר ובתיה בת פרעה
וחירם מלך צור ואליעזר עבד אברהם ועבד מלך הכושי
ועבדו של ר' יהודה הנשיא ויעבץ וריב"ל וכל זרע יונדב
וזרע מלחם העוף א"ל ספר לנו למה נמלטו אלה מהמלאך
המות א"ל אני אספר לך חנוך לפי שצדיק שלא היה
כמוהו והוא חי בג"ע. אליעזר עבד אברהם הוא כנו של
חם בן נח ובשמע קללת אביו מסר עצמו לאברהם

והיה צדיק והוא בג"ע · סרח בת אשר בשביל שאמרה
לאבותם ליעקב יוסף חי אל יעקב זה הפה שבשרני על
יוסף שהוא חי לא יטעם טעם מיתה · בתיה בת פרעה
לפי שגדלה מרע"ה מקטנותו שלא יתמרו מה היה שכרה
בכך · ועבד מלך הכושי שהציל את ירמיהו מבור העיכן
ועבדו של צ' יהודה על שהיה עניו ושפל רוח · ויעבץ גם הוא
בג"ע לפי שהוא צדיק מכל דורו · ור' יב"ל שהיה גם הוא צדיק
גמור ואהוב למלאך המות כשם ש' אמר למה"ה הראיני את
את ג"ע אל בשמחה הלך עמי בדרך אל תפחד אני
שמא תהרגני בהרבך שלא ברצוני · אם תאהבני ותלכה
שתבוא עמך תן לי סכינך בידי עד שאלך עמך ותראני
ג"ע בטוב עד שאסתכל בחדריו מן השער אל בטוב ·
מיד מסרה לו. מה עשה ר' יהושע עמד בפתח ג"ע התחיל
לראות וקפץ פתאום ונכנס לג"ע גם היה סכינו של מה
בידו והיה בידו שבע שנים עד שאמר לו הקב"ה יהושע
בנלוי דבר גדול עשית השב למלאך המות סכינו
וכשקבלו מלפני מלאך המות ונכנס לג"ע צעק צעקה
גדולה ורצה להחריב העולם ושתקו העולם · ואחר ז'
שנים החזירה לו · חירם מלך צור הכניסו הקב"ה לג"ע
לפי שבנה בית המקדש והיה מתחלה ירא אלקים ונעשה
חי בג"ע אלף שנים ואח"ך נתגאה ואמר אל אני שנ' בן
אדם וכ' לפיכך נטרד ונכנס בגיהנם · דורו של יונדב
בן ריכב מפני שכתב כל הדברים שבספר ירמיה
והיה צדיק ומוכיח לישראל והוא חי בג"ע ודורו

של מולה

מלחם העוף כשאכלה חוה מעץ הדעת ונתנה גם לבעלה
ואכל שנה קנאה בשאר בריות והאכילה לכל. וראתה למלח׳
העוף ואמרה לו אכול מזה ממה שאכלו חביריך א״ל לא די
לכם שחטאתם לשי״ת ובאתם לאחרים שימותו אלא באת
אלי להחטיאני ואוכל ואמות איני שומע לך ולא עוד אלא שהוכיחה
לחוה ולכל בריות יצאה בת קול לאמר ואמרה לחוה ולאמרה
לחוה אתם מצווים ולא שמרתם וחטאתם ובאתם למלחם
העוף להחטיאו ולא קבל ופחד ממני אע״פ שלא צויתיו וקבל
גזרתי לעולם לא יטעום טעם מות לא הוא ולא זרעו ע״ל
מפני מה הנשר פורש לרקיע יותר מכל העופות א״ל כשיצאו
מן תיבה הנשר היה שומר והיו לפניו צפרים ורצה לאכלו
אמרו כל העופות זה שרצה לאכול חבירו חייב מיתה והכוהו
ונטלו כנפים והשליכוהו לגוב אריות ושמרה הקב״ה ולא
המיתוהו האריות ולאחר מנה נתגדלו כנפים ופרחה ופגשוה
העופות ובקשו להורגה ומלטו אותה העורב משרס
בכנפות ובא אליה ונתעברה הימנו וילדה נשר ועורב
נשר ולכך נקרא עורב שעירב זרעו מכל הדרין מרוב
זכותו והיו העופות מבקשין אותה ונעשה נס והשרה
הקב״ה שכינה עליה שלא יבטל בריותיו ונתן לה כח ופרח
למעלה מכל העופות לפיכך נקרא שמה נשר שהשרה
הקב״ה שכינתו לכך הוא פורח למעלה ברקיע שלא ישגו
אותו אויביו ויהרגוהו ויבטל דמות בריות הקב״ה

ברוך שחלק מחכמתו ליראיו ונגלה סתומות
עמוקות הם

מעשה בתפוח

כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים זה מרע"ה בשעה שאמר הקב"ה למרע"ה בחורב לך והוציא את עמי ישראל ממצרים כי שמעתי את נאקתם וזכרתי את הברית ואת החסד ואת השבועה שנשבעתי לאברהם עבדי אמר משה רבש"ע מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים אמר הקב"ה למשה משה עבדי אתה השפלת את עצמך אבל אני מכבדך שנ' ושפל רוח יתמוך כבוד ואתן כל השרים בידיך ואעלה אותך אצל כסא הכבוד ואני מראה לך את כל המלאכים שבשמים וממעל ואח"ך צוה הקב"ה למטטרון המלאך וא"ל מטטרון לך והבא את משה בכנורות ותושבחות ובשמחה ובשירי' כמו שמחת חתן וכלה אמר מיטטרון והלא המלאכים הם אש והוא בשר ודם ואיך יוכל לבוא בין המלאכים אמר הקב"ה למטטרון לך והבא לי את משה ותהפוך את בשרו ללפיד אש והעלהו לכאן אח"ך בא מטטרון אצל משה וכשרא' משה למטטרון מיד נתיירא א"ל מי אתה א"ל חנוך בן ירד אבי אביך ושלחני הקב"ה להעלותך אצל כסא הכבוד שלו אמר משה למטטרון בשר ודם אני ואיני יכול להביט במלאכים שהם אש מיד עמד מטטרון והפך את בשרו ללפיד אש ועיניו כגלגלי מרכבה וכחו ככח המלאכים ולשונו כשלהבת

11

לש והעלה את משה לשמים ועמדו המלאכים כולם
אז אלפים בצד הימין וט״ז בצד שמאל ומטטרון ומשה עומדי׳
באמצע והעלו את משה לשמים בשעלה לרקיע הראשון
שהוא דומה ליום הראשון בשבוע וראה המים עומדים
שורות שורות ורקיע כולו חלונות חלונות וכל חלון וחלון
שם מלאכים עומדים על המים למעלה בגדולתו של הקב״ה
שאל משה למטטרון מה הם אלו החלונות א״ל החלונות
הללו של בקשה ותפלה חלון של בכיה חלון של שמחה ושובע
חלון של רעב׳ חלון של עושר׳ חלון של הריון חלון של מטר
חלון עצירת מטר׳ חלון תשובה׳ חלון מלכות חלון של חיים׳
חלון של מות חלון מגפת האדם חלון של מגפת בהמה׳
חלון של רפואה חלון של בריאות חלון של חלאים׳ וראה
ג׳ חלונות אחרים עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר׳ הלך
משה לרקיע שני שהיה דומה ליום שני שבשבוע וראה שם
מלאך א׳ ושמו נוריאל והוא ג׳ מאות פרסה גבהו׳ וחמשי׳
מאות רבוא מלאכים עומדים לפניו כולם מאש ומים
ופניהם כלפי הקב״ה שנ׳ גדול ה׳ ומהולל מאוד שאל
משה את מטטרון א״ל מה הם אלו המלאכים א״ל הם
המלאכים הממונים על הענן ועל הרוח ועל הגשמים
והולכים ועושים רצון בוראם וחוזרים למקומם
ומשבחים להקב״ה א״ל למה עומדים ופניהם כלפי
שכינה א״ל מיום שבראם הקב״ה כך הם עדיין לא
זזו ממקומם׳ עלה משה לרקיע ג׳ שהיה דומה

ליום

יום ב' בשבוע וראה מלאך א' ושמו נוריאל וגבהו
מהלך חמש מאות שנה ויש לו שבעים אלף ראש וע'
אלף פה וכל פה ופה ע' אלף לשון · וכל לשון ולשון ע'
אלף דיבור · ועמו ע' אלף רבוא מלאכים וכולן מאש
לבן וכולם משבחים להקב"ה ואומרים לך ה' הגדולה
והגבורה · שאל משה למטטרון ואמר מה הם אלו מלאכי'
ומה מעשיהם א"ל מלאכים ששמם אראלים והם
ממונים על העשבים ועל האילנות ועל הפירות ועל דגן
והולכים לעשות רצון בוראם וחוזרים הלך משה
לרקיע ג' שהוא דומה ליום רביעי בשבוע וראה בית
המקדש לשם ועמודיו מאש אדום ובדיו מאש
ירוק ואדניו מאש לבנה ושעריו מאבני אקדח והיכלו
מאבני שיש ופרכת וכל קרשיו וקרסיו מאש לבן ·
וראה מלאכים נכנסים ומשבחים לפני הקב"ה ואומרי'
כמ"ש דוד המלך ע"ה ברכו ה' כל מלאכיו גבורי כח
עושי דברו לשמוע בקול דברו שאל משה למטטרון
מה הם אלו המלאכים א"ל אלו המלאכים הממוני'
על פני הארץ ועל השמש ועל הירח ועל הכוכבים
ועל המזלות ועל הגלגלים ומשבחים ואומרים שיר
וראה כוכבים גדולים שם א' כסיל ושם השני
עקרב ר"ל כימה וכל כוכב וכוכב מלוא כל הארץ
א' ומעלה על גבי השמש וא' על גבי הירח שאל משה
למטטרון ואמר לו מפני מה אלו עומדים זה על גבי
זה א"ל כימה על גבי השמש בקיץ לקרר את העולם
מחמת החמה · והכסיל על גבי הירח בימי החורף
בשביל שיחמם את העולם מקרירות שלא יחריב

את

את העולם מקרירות הלבנה· הלך משה לרקיע ה׳
שהוא דומה ליום ה׳ שבוע וראה ביתות מלאכים חצים
מאש וחצים מים ושלג מלמעלה אש ושלג מלמטה ואין זה
מכבה את זה והקב״ה משים שלום ביניהם ומשבחין
לפני הקב״ה א״ל מיום שבראם הקב״ה כך הם א״ל מה
שמם א״ל אישים שמם הלך משה לרקיע ששי שהוא
דומה ליום ו׳ בשבוע וראה מלאך א׳ ושמו הרואיאל
והוא מלאך שגבהו כדר ומלאכים עומדים עמו
ואין מספר להם · כולם משבחים לפני הקב״ה שנ׳ השמים
מספרים כבוד אל שאל משה למטטרון א״ל מה שמם א״ל
א״ל עירין וקדישין· הלך משה לרקיע ז׳ שהוא דומה
ליום שביעי בשבת וראה מלאך א׳ כולו מאש וראה ב׳
מלאכים קשורים בשלשלאות של אש שחורה וכל א׳ וא׳
תמשים אלף פרסה· וגבהו כ״כ· שאל משה למטטרון
מה הם אלו המלאכים א״ל אף וחימה בראם הקב״ה
מששת ימי בראשית לעשות רצון בוראם אמר משה
למטטרון אני מפחד מאלו המלאכים ולא אוכל לראות
פניהם מיד עמד מטטרון וחבק את משה ונטל אותו
וא״ל משה משה אהוב ה׳ עבד ה׳ אל תירא ואל תיחת
מהם מיד נתקררה דעתו של משה ע״ה אחר כך ראה
מלאך א׳ משונה בצורתו מכל המלאכים וגבהו
מהלך ת״ק שנה והוא חגור במתניו בארבעים מקומות
מכף רגלו ועד קדקדו מלא עינים של אש וכל
שרואה אותו נופל על פניו מרוב הפחד שאל
משה למטטרון וא״ל מי הוא זה א״ל הוא סמאל לוקח

נשמה

נפשות א"ל משה להיכן הוא יורד א"ל ליקח נפש של איוב
הצדיק אמר לפני הקב"ה רבש"ע יהי רצון מלפניך שלא תמסרני
ביד זה המלאך והמלאכים עומדים לפני הקב"ה ויש לכל א' וא'
ששה כנפים בשתים יכסה פניו בשתי' יכסה רגליו כדי שלא יראו
פני שכינה ושתים משבחים להקב"ה ואומרים קדוש קדוש
קדוש' בכחות וכל כך וכך מלא כל העולם שאל משה למטטר'
וא"ל מה שמם א"ל שרפים שמם שב' שרפים עומדים ממעל לו
וראה משה מלאך א' ושמו רגבזנאל והוא יושב ומלמד
נשמות שברא הקב"ה תורה ואכמה בע' ושנים לשונות
תמיד ויושב משה לפניו ולמוד כל עשר ספירות וסודות הקב"ה
אמר הקב"ה למשה הנה נתתי לך את התורה שיהו קורין אותה
על שמך שנ' זכרו תורת משה עבדי א"ך אמר הקב"ה למשה
משה בחירי באת וראית כסא כבודי כך תזכה ותראה שני
מקומות שבראתי בג"ע וגיהנם מיד שלח הקב"ה אחר גבריאל
א"ל תפתח ותראה גיהנם למשה ובעת שבא משה לגיהנם
וראה משה אש בוערת אמר משה לגבריאל אני לא אוכל
לבוא לגיהנם מפני האש א"ל אל תירא מאש גיהנם כי תלך
במו אש לא תכוה · כשבא משה ליכנס לגיהנם מיד ברחה
אש גיהנם מלפניו וסרגעאל שר גיהנם ג"כ ברח משם
א"ל למשה מי אתה א"ל אני משה בן עמרם א"ל אתך אין
זה מקומך לזה באת א"ל באתי לראות גדולתו של הקב"ה
אמר הקב"ה לסרגעאל הראה את הגיהנם למשה ואיך
הם הרשעים בתוכה אח"כ נכנס משה לגיהנם וראה
בני אדם התלויין בעיניהם ובאזניהם ובידיהם ובלשונם
והנשים ג"כ תלויין בשעריהן ובדדיהם שאל משה
לסרגעאל וא"ל מפני מה הם תלויין בעיניהן ומה עונם א"ל
מפני שהביטו בנשים האחרות והתלויין באזנם

ובאזנם · (חסר קט' [illegible])

אלו אנ׳ הם האוכלים תבשילי גוים והאוכלים נבלות וטריפו׳
ושוכבים עם הזונה לנאוף ולעבירה והנותן כסף שלו ברבי׳
... שם המפורש לגוים והעושה מרמה במאזנים
ובמשקל והגונב ... והאוכל ביום הכפורים
והאוכל חלב ודם שקצים ורמשים ומשיחים [שיחה] בטלה
בתפלה והמשיחים בתפלה ובדברי תורה ומוכחים לתת לבך
מעשרם הקב״ה בידם ... תפלה הלך משה למקום
א׳ וראה רשעים תלוים בחש ותלוים בשלג והנשים עולים
ויורדים ביום ובלילה בהם בגופם ואחוזים הרשעים
ההם בשלשלות של ברזל ואין להם מנוחה מיד מלאכי
חבלה שאל משה לסנגיאל ואמר מה מעשיהם של אלו
אנ׳ הם הבאים על אשת חביריהם והבא על אחותו והבא
על הזכר והעובד ע״ז והשופך דמים ומלשין על חבירו
והמקלל אביו ואמו והאומר אני אלקים כמו נמרוד ופרעה
ונבוכדנצר והפורק עול התורה ופורש עצמו מן הצבור
ושאינו מניח ציצית ותפלין ושאינו מגדל בנו לתורה ושאי׳
מכבד את שבתות וי״ט במאכל בכסות נאה · והאומ׳
החכמים שמתחנפים לעשירים והמכבדים עול על
העניים והמחלישים דת ישראל והמחזיקים דת גוים
והמבטלים העורים ומחזיקים ... והנותן עצות רעות
לישראל והמפקיד מקח ישראל והמוסר ממון ישראל
לגוים והמאמין בצלמי גוים ובכומרים · והמקלל חבירו
בפני הקב״ה וכן אותם הם שהשליכו תורתם מתוך
מנוחה ושלוה וזכאות לא יאמינו שתתן ותועיל

הירתם עליהם ועל כל העולם ושאינו מאמין בביאת וגו'
והמלעיגים לתורה ולח"ח והעובר על גזירת התורה והמבזה
ושאינו מקבל נזיפת חבר והמתגאה על הצבור והמ"ח
והמטיל יראה עליהם שלא לשם שמים אלא להגדיל שמו
בחנם לכך מוסרם הקב"ה ביד מלאכי חבלה לנקום
ולהלקותם אחר הע"ח משה [illegible] ונתבלבל ואמר יהי
רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתציל עמך ישראל מן
המקום הזה א"ל הקב"ה משה אין משוא [פנים] לפני מי שעושה
טוב יהיה בג"ע ומי שעושה רעה יהיה בגיהנם אחר ראה
את גבריאל והשתחוה משה על פניו ואמר הקב"ה לגבריאל
לך והראה לו את ג"ע מיד בא משה ובאו המלאכים לפניו
ואמרו לו הגיע זמנך אמר לא הגיע זמני ליפטר מהעולם
אלא באתי שאראה שכר הצדיקים בג"ע אחר תפס בידו
של מיכאל ובאו משה ומיכאל לתוך ג"ע וראה משה
כסאות קבועות זו לזו וכולם מאבנים טובות ומרגליות
טובות ורגליהם מזהב ומפז וכל כסא וכסא ששם מלאכי
משמשים לו בא משה אצל כסא של אברהם אבינו
א"ל בני הגיע זמנך וא"ל לא הגיע זמני אלא באתי שאראה
שכר הצדיקים בג"ע וראה כסאות כסף וזהב ונחשת
אמר [illegible] למטטרון מה הם כסאות אלו ולמי הם
א"ל כסא מרגליות שמתעטרים בתורה. והכסאות של
כדכוד הם של צדיקים גמורים ושל זהב לבעלי תשובה
כסאות של כסף הם לגרי הצדיקים וכסאות של נחשת
[illegible] שהוא צדיק ואביו רשע או הבן רשע ואביו צדיק

יזכה

למעלה כלפי השכינה ואומרים שירה לפני הקב"ה שנ'
גדול ה' ומהולל מאד· שאל משה למטטרון ואמר מה הם
אלו המלאכים א"ל הם כיתות מלאכים שהם ממונים על
הענן ועל הרוח ועל הגשמים והולכין ועושין רצון בוראם
וחוזרים למקומם ומשבחים להקב"ה· אמר משה למה
זה עומדים ופניהם כלפי מעלה· א"ל מטטרון מיום
שברא הקב"ה לא זזו ממקומם· הלך לרקיע שלישי שהוא
דומה ליום שלישי בשבת ראה מלאך אחד ושמו מונאל
ויש לו שבעים אלף ראש וכל ראש וראש שבעים אלף פה
וכל פה ופה שבעים אלף לשון וכל לשון ולשון שבעים
אלף דבור· ועמו שבעים אלף מלאכים רבוא' וכולם
מאש לבנה וכולם משבחים לפני הקב"ה שנ' לך ה' הגדולה
והגבורה· שאל משה למטטרון ואמר לו מה הם אלו
המלאכים א"ל שמם אראלים שהם ממונים על העשבים
ועל האילנות ועל הפירות ועל הדגן והולכים ועושין
רצון בוראם וחוזרים למקומם· הלך לרקיע רביעי שהוא
דומה ליום רביעי בשבת ראה משה לשם בית מקדש
עמודין מאש אדום ואדניו מאש לבן קרשין מאש זהב
וראה מלאכים נכנסין ויוצאין ומשבחים להקב"ה שנא'
ברכו ה' מלאכיו· שאל משה למטטרון ואמר לו מה
הם אלו אמר לו אלו הם הממונים על פני הארץ על השמש
ועל הירח ועל הכוכבים ועל שבעה המזלות ואומרים
שירה· וראה שני כוכבים כל כוכב וכוכב מלא כל
הארץ שם האחד נוגה ושם השני מאדים א' על גבי
השמש וא' על גבי הירח· שאל משה למטטרון א"ל
[illegible] מה זו על גבי השמש וזו על גבי הירח א"ל כוכב
תהיה בי[illegible]י הסתיו שהם חמימות על העולם שלא יחרב
מן

מן הקרירות והאחרים בימי הקיץ בדי לצנן קרירות
על העולם שלא יחרב מן חמימות · הלך משה לרקיע
חמישי שהוא דומה ליום חמישי בשבת ראה כיתות של
מלאכים חציים אש וחציים שלג ושלג מלמעלה ואש מלמטה
ולא זה אלא הקב"ה עושה שלום ביניהם וכולם משבחים
להקב"ה · ומיכאל שר הגדול על ראשם · שאל משה למטטרון
וא"ל מה הם אלו א"ל שהם אישים · הלך לרקיע ששי שהוא
דומה ליום ששי בשבת ראה מלאך ושמו הרתיאל כולו
ברד ומלאכים עמו אין להם מספר וכולם משבחים להקב"ה
שנ' השמים מספרים כבוד אל · שאל משה למטטרון וא"ל
מי הם אלו א"ל שהם עירין וקדישין · הלך לרקיע שביעי
שהוא דומה ליום שבת וראה ב' מלאכים קשורים בשלשלאות
כל אחד ואחד הוא עשרים אלפים פרסה וכל פרסה ופרסה
שני אלפים אמה · שאל משה למטטרון א"ל מה הם אלו
א"ל אף וחימה הם בראם הקב"ה · מיד נתיישבה דעתו
של משה · אמר משה לא אוכל לראות אלו ואח"כ עמד
מטטרון וחבק את משה · וא"ל משה אל תירא מיד
נתקררה דעתו של משה · ואח"כ הביט משה וראה מלאך
אחד חגור [illegible] התקומות מכף רגלו ועד קדקודו כולו
עינים ואש נורא מאד אמר משה למטטרון מי הוא זה
א"ל זה סמאל מלאך המות · א"ל להיכן הוא הולך · אמר לו
מטטרון הוא ירד למטה שיביא נשמתו של איוב הצדיק
אח"כ אמר משה יהי רצון ורחמים מלפניך ה' אלקינו
ואלהי אבותינו שלא תמסרני ביד זה · וראה משה
מלאכים עומדים לפני הקב"ה כל אחד ואחד יש לו
שש כנפים בשתים מכסים פניהם שלא יראו פני
השכינה · ובשתים מכסים גויותיהם · ובשתים משבחים
להקב"ה ואומרים קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל
הארץ

יזכה

ן סירא, (חסר) 21 עמודים בתבנית '8 בת"י רש"י עתיקה.-

2) מדרש מעשה כתפוח בעצי היער, עם שוניים רבים
מהנדפס בס' אוצר המדרשים (עמוד 262) ממש פנים חדשות.-
(חסר בסופו)

504

NA 23